

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1CdoGp/1/2021
Identifikačné číslo spisu: 6720202672
Dátum vydania rozhodnutia: 28.04.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Vladík
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6720202672.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne M. H., bývajúcej v O., A. P. X, zastúpenej JUDr. Romanom Juríkom, PhD., advokátom so sídlom v Nových Zámkoch, M. Flengera 4, proti žalovanému EOS KSI Slovensko, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, IČO: 35 724 803, zastúpenému Remedium Legal, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Pajštúnska 5, o určenie, že záložné právo k nehnuteľnostiam neexistuje, o návrhu žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia, vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 14 C 24/2020, o dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. októbra 2020, sp. zn. 15 Co 79/2020, takto

rozhodol:

Výrok I. uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. októbra 2020, sp. zn. 15 Co 79/2020 z r u š u j e a vec v rozsahu zrušenia vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 28. októbra 2020, sp. zn. 15 Co 79/2020 odvolaním napadnuté uznesenie Okresného súdu Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“) z 13. júla 2020, č. k. 14 C 24/2020 - 57, ktorým súd prvej inštancie zamietol návrh žalobkyne na nariadenie neodkladného opatrenia výrokom I. zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť zdržať sa výkonu záložného práva k zálohu, a to nehnuteľnostiam nachádzajúcim sa v katastrálnom území O., obec O., okres O., a to k pozemkom parcela CKN č. XXXX o výmere 840 m², druh pozemku zastavaná plocha a nádvorie, parcela CKN č. XXXX o výmere 6277 m², druh pozemku trvalý trávny porast, parcela CKN č. XXXX/X o výmere 178 m², druh pozemku ostatná plocha a stavbe na parcele číslo XXXX, so súpisným číslom XXXX, druh stavby rodinný dom, a to všetko zapísané na LV č. XXXX vedenom na Okresnom úrade Krupina, katastrálnym odborom, vo výlučnom vlastníctve žalobkyne, a to až do právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej vedenej na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 14 C 24/2020. Odvolací súd výrokom II. pripustil čiastočné späťvzatie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia v časti týkajúcej sa pozemkov parcely CKN XXXX a XXXX v katastrálnom území O., obec O. okres O. zapísané na LV č. XXXX vedenom na Okresnom úrade Krupina, katastrálnym odborom, uznesenie súdu prvej inštancie z 13. júla 2020, č. k. 14 C 24/2020 - 57 v tejto časti zrušil a konanie o nariadenie neodkladného opatrenia v tejto časti zastavil.

2. Na podnet žalovaného, ktorým žalovaný žiadal generálneho prokurátora, aby podal proti uzneseniu odvolacieho súdu dovolanie generálneho prokurátora, ktorým bude žiadať jeho zrušenie a vrátenie krajskému súdu na nové rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) v zmysle § 458 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) dovolanie generálneho prokurátora (ďalej aj len „dovolanie GP“), v ktorom uviedol, že uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. októbra 2020, sp. zn. 15 Co 79/2020, ako aj procesným postupom, ktorý mu predchádzal, bolo porušené právo žalovaného na spravodlivý proces (právo na kontradiktórny proces), pričom vadu dovolaním napadnutého rozhodnutia je potrebné charakterizovať ako fundamentálnu. Podľa § 329 ods. 1 CSP, druhá veta, ak rozhoduje odvolací súd o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Citované ustanovenie je lex specialis vo vzťahu k § 331 ods. 1 CSP. V súdenom prípade odvolací súd rozhodol bez toho, aby žalovanému doručil odvolanie žalobkyne a umožnil sa žalovanému k veci vyjadriť. Okrem toho, prípad indikuje, že súdy v konaní o odvolaniach proti rozhodnutiam o návrhoch na nariadenie neodkladného opatrenia postupujú obdobným nesprávnym postupom. Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v danej veci by preto malo užitočný efekt na právnu prax. Potreba nápravy teda prevyšuje nad záujmom zachovania nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia a nad princípom právnej istoty. Z uvedeného vyplýva, že princíp proporcionality je dodržaný a dovolanie generálneho prokurátora je v zmysle § 458 CSP prípustné. Podmienka subsidiarity je podľa generálneho prokurátora rovnako splnená, keďže v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 11. októbra 2017, sp. zn. 3 Cdo 157/2017 (R 21/2018) nie je dovolanie podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil znesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého bola podaná nadväzujúca žaloba. Na základe uvedeného navrhol dovolaciemu súdu, aby dovolaním GP napadnuté uznesenie odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia zrušil a vec vrátil dovolaciemu súdu na ďalšie konanie.

3. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu GP uviedol, že mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora je úplné, žalovaný sa s ním v plnom rozsahu stotožňuje a nad rámec uvedeného nemá aktuálne k veci viac čo doplniť.

4. Žalobkyňa vo vyjadrení k podanému dovolaniu GP uviedla, že s ohľadom na čas (termín dražby, ktorú navrhla žalovaná strana, a ktorej sa snažila žalobkyňa zabrániť, bol určený na 30. októbra 2020, krajský súd rozhodol len dva dni predtým, dňa 28. októbra 2020) bol postup krajského súdu v súlade s ustanovením § 331 ods. 1 CSP, i napriek protirečeniu tohto ustanovenia s § 329 ods. 1 CSP. Žalobkyňa by hrozila neporovnateľne väčšia ujma, než aká vznikla žalovanému, navyše ťažko napravitelná, ak by krajský súd nerozhodol tak, ako rozhodol. Podľa žalobkyne je preto potrebné dovolanie generálneho prokurátora odmietnuť v celom rozsahu.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po posúdení dovolacích tvrdení, obsahu napadnutého rozhodnutia a celého spisu dospel k záveru, že dovolanie generálneho prokurátora je dôvodné, a to z nasledujúcich dôvodov.

6. Dovolanie generálneho prokurátora je mimoriadnym opravným prostriedkom, na uplatnenie ktorého Civilný sporový poriadok vyžaduje kumulatívne splnenie podmienky subsidiarity dovolania GP (§ 458 ods. 1 CSP), predmetu dovolania GP, ktorým je právoplatné rozhodnutie súdu (§ 458 ods. 1 CSP), dôvodov dovolania GP (§ 458 ods. 2 CSP), proporcionality dovolania GP (§ 458 ods. 2 CSP), podnetu podaného GP stranou pôvodného sporu (§ 458 ods. 3 CSP), prípustnosti (§ 459 CSP), včasnosti a riadnosti podaného dovolania GP (§ 461 a § 462 ods. 1 CSP).

6.1. V preskúmvanej veci bolo proti právoplatnému uzneseniu odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia (§ 458 ods. 1 CSP), v súlade s § 459 CSP, na základe podnetu žalovaného (§ 458 ods. 3 CSP) v zmysle § 460 CSP podané riadne (§ 462 ods. 1 CSP) a včas (§ 461 CSP) dovolanie GP z dôvodu, že právoplatné rozhodnutie súdu porušuje právo na spravodlivý proces (§ 458 ods. 2 CSP).

6.2. Subsidiarita dovolania GP spočíva v tom, že ochranu práv nemožno v čase podania dovolania GP dosiahnuť inými právnymi prostriedkami. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu dovolaním podľa § 420 CSP nemožno úspešne napadnúť rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí. Dovolaním GP napadnuté uznesenie odvolacieho súdu má charakter dočasnosti a predbežnosti poskytnutej súdnej ochrany. Predpokladom pre trvalú úpravu pomerov medzi stranami je až rozhodnutie vo veci samej vedenej na súde prvej inštancie pod sp. zn. 14 C 24/2020. Prelomenie stavu právnej istoty nastolenej právoplatnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu by konštatovaním prípustnosti dovolania v danom prípade do úvahy neprichádzalo. Na základe uvedeného má dovolací súd za to, že podmienka subsidiarity podaného dovolania GP bola splnená. V súvislosti so žalobkyňou namietaným nevyužitým právnym prostriedkom spočívajúcim v návrhu na zrušenie neodkladného opatrenia, ak odpadli dôvody, pre ktoré bolo nariadené (§ 334 CSP) má dovolací súd za to, že uvedený zákonný predpoklad nie je daný, pretože dôvody, pre ktoré bolo nariadené neodkladné opatrenie neodpadli. Vôľa žalovaného vykonať záložné právo k zálohu totiž trvá.

6.3. Proporcionalita dovolania GP je založená na vyhodnotení dvoch protichodných princípov, a to na jednej strane zákonnosti rozhodnutia a na strane druhej právnej istoty spojenej s jeho nemennosťou. Snaha presadiť zákonnosť, vecnú správnosť a aj spravodlivosť súdneho rozhodnutia vydaného v civilnom sporovom konaní, bez ohľadu na všeobecne platnú zásadu záväznosti a nezmeniteľnosti súdneho rozhodnutia, je legitímna vtedy, keď sa v súdnom konaní alebo rozhodnutí vyskytnú také závažné pochybenia, ktoré sú spôsobilé zásadným spôsobom narušiť integritu konania a tieto nie je možné odstrániť inak, než použitím mimoriadneho opravného prostriedku. Pod závažnými pochybeniami je pritom nutné rozumieť „okolnosti podstatného a naliehavého charakteru“, resp. „závažnú vadu alebo justičný omyl“, ktoré sa premietnu do dôvodov vymedzených v § 458 ods. 2 CSP.

6.4. Podľa generálneho prokurátora je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu o nariadení neodkladného opatrenia porušenie práva na kontradiktórny proces, ktoré spočívalo v porušení § 329 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak odvolací súd rozhoduje o odvolaní proti uzneseniu o zamietnutí neodkladného opatrenia, umožní sa protistrane vyjadriť k odvolaniu a k návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia. Nedoručenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, uznesenia súdu prvej inštancie z 13. júla 2020, č. k. 14 C 24/2020 - 57 a odvolania žalobkyne proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia súd prvej inštancie odôvodnil ustanovením § 331 ods. 1 CSP, podľa ktorého ak bol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietnutý, uznesenie o jeho zamietnutí ani prípadné odvolanie súd ostatným stranám nedoručuje; uznesenie odvolacieho súdu im doručí, len ak ním bolo neodkladné opatrenie nariadené.

6.5. Citovaný procesný postup pri doručovaní uznesenia o neodkladnom opatrení výlučne podľa § 331 ods. 1 CSP by viedol v praxi k tomu, že protistrana by bola prvýkrát konfrontovaná s účinkami neodkladného opatrenia až na základe rozhodnutia odvolacieho súdu o jeho nariadení. Za účelom zachovania princípov právnej istoty, rovnosti účastníkov a dvojínštančnosti súdneho konania preto Civilný sporový poriadok v § 329 ods. 1 CSP, druhej vety umožňuje protistrane vyjadriť sa k návrhu a podanému odvolaniu ešte pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Tento úkon realizuje výlučne odvolací súd. Protistrane sa v zmysle zákona doručuje pôvodný návrh a odvolanie navrhovateľa, ku ktorým má možnosť sa vyjadriť. Z povahy veci vyplýva, že spolu s týmito podaniami zašle odvolací súd protistrane aj zamietavé uznesenie súdu prvej inštancie. Účelom tohto ustanovenia je vytvoriť adekvátny procesný priestor na vyjadrenie osoby, proti ktorej pôvodne zamietnutý návrh na nariadenie neodkladného opatrenia smeruje.

7. Po preskúmaní veci dovolací súd zistil, že návrh na nariadenie neodkladného opatrenia bol žalovanému doručený dňa 13. novembra 2020 spolu s uznesením odvolacieho súdu z 28. októbra 2020, sp. zn. 15 Co 79/2020 o nariadení neodkladného opatrenia (č. l. 130 súdneho spisu). Odvolanie žalobkyne žalovanému nebolo doručené vôbec, a to s poukazom na § 331 ods. 1 CSP (č. l. 130 súdneho spisu v spojení s č. l. 166 súdneho spisu).

7.1. Generálny prokurátor v tejto súvislosti v dovolaní GP uviedol, že ako vyplýva z obsahu podnetu žalovaného, žalovaný by bol uviedol odvolaciemu súdu relevantné tvrdenia, podľa ktorých by bolo podľa žalovaného nariadenie neodkladného opatrenia v súdnom prípade neprípustné v zmysle § 329 ods. 3 CSP.

8. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 vo veci Trančíková proti Slovenskej republike rozsudok, v ktorom sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

9. Pri posudzovaní kontradiktórnosti konania nemožno požiadavku dodržiavania príslušných ustanovení civilného sporového poriadku považovať za formalistický prístup. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom špecifikovaným v bode 6.3.3. tohto uznesenia vytvoril stav nerovnosti strán v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces. Rovnako požiadavka rýchlosti pri konaní o nariadení neodkladného opatrenia nemôže byť na ujmu protistrany v kontexte požiadavky kontradiktórnosti konania v zmysle § 329 ods. 1 CSP, druhej vety. Z obsahu spisu vyplýva, že od prijatia veci odvolacím súdom dňa 8. októbra 2020 a dátumom vydania rozhodnutia odvolacieho súdu dňa 28. októbra 2020 existoval časový úsek, v rámci ktorého mal odvolací súd procesný priestor pre dodržanie dĺžky § 329 ods. 1 CSP, druhej vety, t. j. doručenie návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a odvolania žalobkyne žalovanému so súčasným poskytnutím možnosti sa vyjadriť.

10. Dovolací súd na základe vyššie uvedeného konštatuje, že žalovanému bolo porušením § 329 ods. 1 CSP, druhej vety znemožnené, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v odvolacom konaní v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, a teda k naplneniu procesnej vady vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP.

11. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f) CSP je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolaciemu súdu preto neostalo iné, než uznesenie odvolacieho súdu v dovolaní GP napadnutom výroku I. (§ 124 ods. 1 CSP) zrušiť a vec mu vrátiť v zrušenom rozsahu na ďalšie konanie (§ 464 CSP v spojení s §§ 449 ods. 1, 450 CSP).

12. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.